

Nollan och nätet del 3, *Noelia och spelet*
av Caroline Engvall

Illustratör: Katarina Vintrafors
Förlag: Boksmart
Lärohandledning: Emma F Carlström

Lärarhandledning till Nollan och nätet, Noelia och spelet

I den här lärarhandledningen får du förslag på frågor att använda i samtal med eleverna i klassen. Visa kapitlets **mobil med frågor** på tavlan eller ge alla en varsin som de klistrar in i sin tankebok. Ha en helklassdiskussion eller låt varje elev skriva ner sina reflektioner i en "tankebok". Uppmuntra eleverna att svara lite mer utförligt. Eleven bestämmer själv vem som får läsa i deras bok. De som vill kan slutligen lyfta sina tankar i en helklassdiskussion.

Till varje kapitel finns det ord och fraser att samtala om före läsning. Det finns även "mobiler" med frågor till varje kapitel, använd alla eller välj ut några. Du får också förslag på andra aktiviteter att göra med klassen.

Det sista bladet i lärarhandledningen kan användas för att samtala om bra och dåliga hemligheter. Om man vill göra en bokrecension så finns det med en sådan också samt ett blad med reflektionsfrågor.

Jag har informerat vårdnadshavare om att vi läser boken och hur vi kommer att arbeta. Sist i boken finns tips på information vuxna.

När boken är utläst kan man bjuda in skolans kurator till en lektion för att svara på frågor och för att ha en avslutande diskussioner kring boken. Hoppas att ni får fina lektioner tillsammans.

Jag har använt hashtaggen #handledningnollanochnätet på Instagram, kika där för mer inspiration. /Emma, @kunskap_gladje_trygghet

Lgr 11 Värdegrund och uppdrag samt övergripande mål och riktlinjer:

https://www.skolverket.se/undervisning/grundskolan/laroplan-och-kursplaner-for-grundskolan/laroplan-lar11-for-grundskolan-samt-for-forskoleklassen-och-fritidshemmet?url=1530314731%2Fcompulsorycw%2Fisp%2Fcurriculum.htm%3Ftos%3Dqr&svurl=12.5dfee44715d35a5cdfa219f#anchor_2

Orden i ordflätan som finns med i slutet är:
Ödeshult, bilder, Mikko, Caroline, Ali, king, chatt,
spel, nätet, Noelia, kär
Rosa ordet blir HEMLIGHETER

Emma

@kunskap_gladje_trygghet

Fakta

Visste du att ...

- * Var tionde barn har hotats i spel på nätet.
 - * Var tredje ung person har blivit utsatt för kränkningar på nätet eller i sociala medier.
 - * 21 procent av killarna och nio av tjejerna har valt att inte göra något alls efter att det mobbats.
 - * Var tredje person i undersökningen tycker inte de vuxna i skolan är bra på att prata om hur man ska bete sig nätet.
- Källor: Ekot (Sveriges Radio), organisationen Friends.*

Om något händer när du spelar online:

- * Spel ska vara både roligt och säkert. Du kan blockera personer du inte vill ha kontakt med. Rapportera mobbning och hot till appen eller spelet.
- * Ibland kan det kännas jobbigt att ha blivit hotad eller lurad av någon, men det är ändå bra att berätta för en vuxen. Den vuxna personen behöver inte alltid vara en förälder, utan kan till exempel vara en fritidspedagog, som i Nollans fall. Det kan också vara en släkting, lärare eller en kompis förälder - någon du kan lita på, helt enkelt.
- * Om du blir hotad eller om något känns fel: ta skärmdumpar på bilder, hot eller kommentarer.
- * Skriv ner vad du vet om personen, till exempel alias och när ni hade kontakt. De som driver appar och sajter samt polisen kan ofta ta reda på vem det är, även om du inte vet säkert.
- * Polisanmäl tillsammans med en trygg vuxen. Ibland kan det vara svårt att veta vad som är ett hot eller ett brott. Låt polisen avgöra det.

/Caroline Engvall

Ord och fraser att samtala om före läsning för att eleverna ska vara bättre rustade att möta texten.

Framsida

Vem är författare och Illustratör? Vad ser du på bilden? Vilka spel spelar du?

Kapitel 1

kryllar, högljudda, huttrar, evighetskvart, klunga

Kapitel 2

röst som en kråka, zombie

Kapitel 3

evighet, skavda händer, utseende, klirrar, innergård

Kapitel 4

luktar skarpt, överdrivet, kvittrar, snigelsakta, fotändan, virvelvind

Kapitel 5

darrar, hejdar, "sjunker ihop likt en ballong som tappat luften", sköld

Kapitel 6

rasande, genomskinligt

Kapitel 7

"som ett russin i ansiktet", "drar med handen under näsan", chillar, hotar, "hans ögon är blanka", fejkbild

Kapitel 8

kryckor, King, mumlar

Kapitel 9

dörröppningen, "mina kinder hettar", ljuga, "hugger till i hjärtat", rulltårta

Kapitel 10

raderar, mossgrön, asfaltssvart

Kapitel 11

superteam, cool, ångrar

Kapitel 12

profilbild, förlamad, "råkade ut för"

Kapitel 13

skärmen, schysst, blockar, skräckslagen

Kapitel 14

töntiga, duggregna, tunn hinna, pulsen, föreställer

Emma

@kunskap_gladje_trygghet

Kapitel 15

rusa, ekar, krasar, brak

Kapitel 16

falska, evighetslång, hajar till, brister

Kapitel 17

grytor, skafferiet, skvallrat, förbjudet, lura, tvärtom, hjälte

Kapitel 18

mumlar, trevar, stannar tvärt, stirrar, snörvlar, ler i smyg

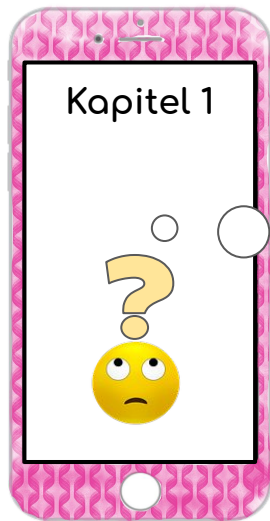
Kapitel 19

pumpar basen, snubbe, flåsar, exploderar

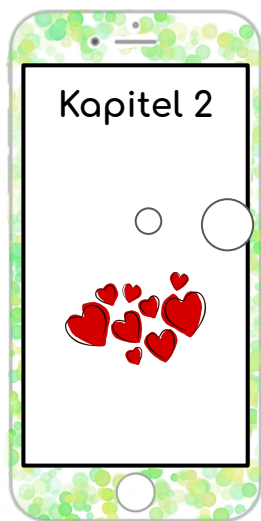
Kapitel 20

glansiga, armhävningar, tränare, nickar

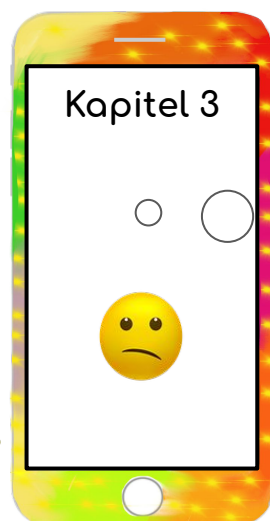

- Vad menar Nollan med att det exploderar gelehjrtan i magen och att hon knappt kan röra benen när hon är nära Alex?

- Vad är kärlek?

- Varför är Nollan så lycklig?

- Varför tror du att Nollans skoldag går så sakta?

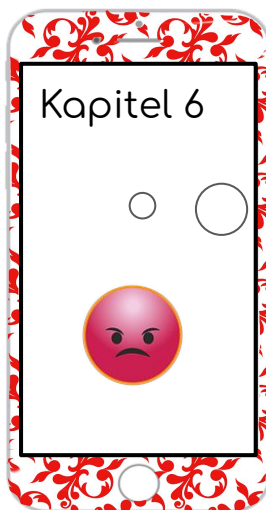
- Något känns inte bra tycker Nollan, vad?

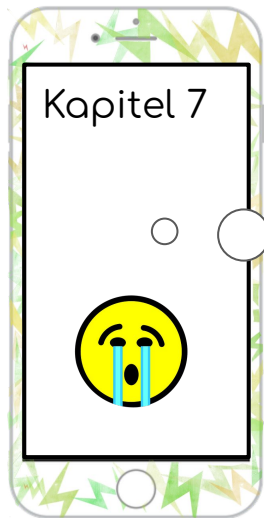
- Vad är annorlunda den här dagen när Nollan kommer hem?

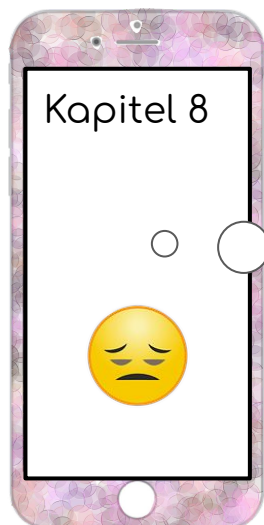
- Varför kan inte Alex spela?

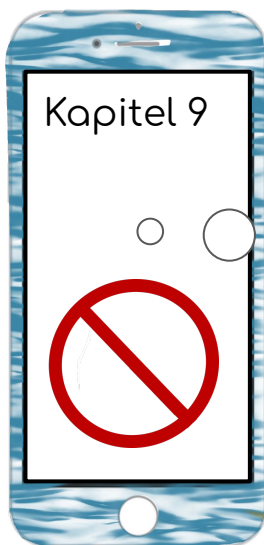
- Vad drömmer Nollan om den natten?
- Varför kramar hon inte mamma tror du?

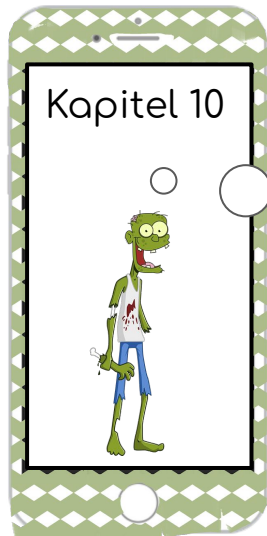
- Vad händer när Nollan kommer till skolan?
- Varför är Alex ledsen?

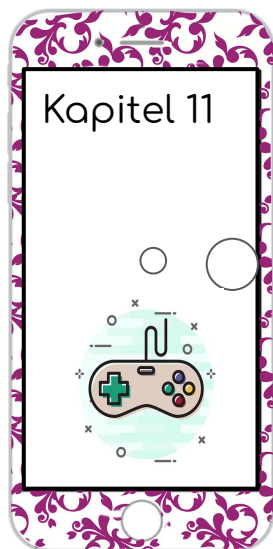
- Varför tror du att Nollan har en klump i magen?

- Vad ljuger Nollan om? Varför?

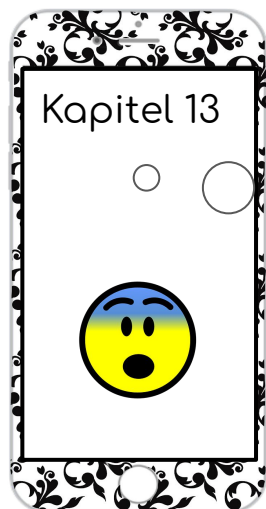
- Varför är Nollan så arg?
- Vem träffar hon i spelet?

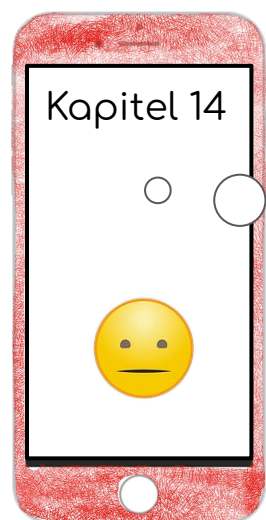
- Vad menar Nollan med att det kan vara både bra och dåligt att låtsas vara någon annan när man spelar?

- Varför känner sig Nollan förlamad?

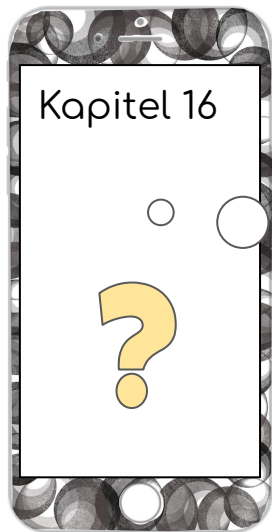
- Vad gör Nollan skräckslagen?

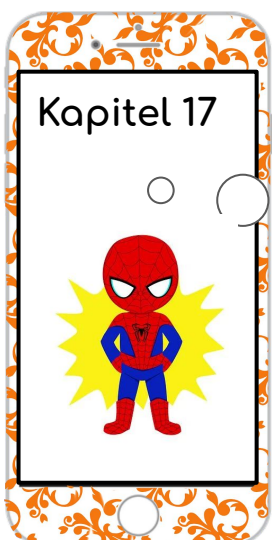
- Varför tror du att Nollan inte berättar något för sin mamma om det som hänt i spelet?

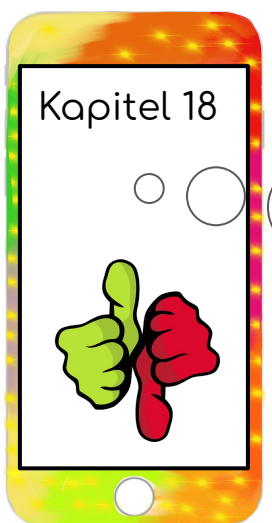
- Alex vill inte att någon hälsar på utan att säga till först, varför tror du?

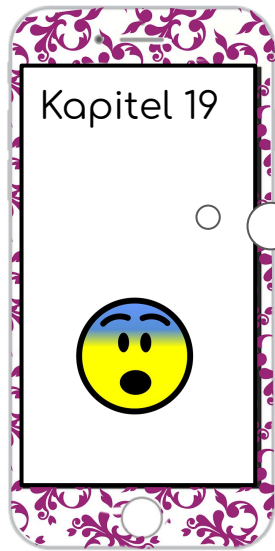
- Vilka träffar hon i trapphuset?
- Vad tycker att Nollan ska göra nu?

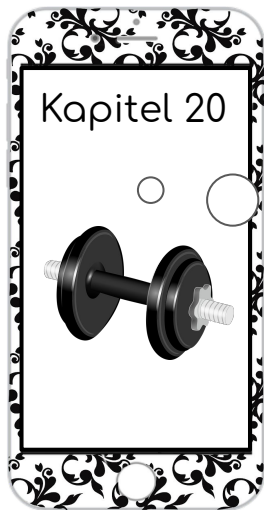
- Varför kallar Ali Nollan för hjälte?

- Varför är Nollan så tyst på vägen hem?
- Vad har Nollan för hemlighet?
- Är hemligheten bra eller dålig?

- Vem är Mikko?

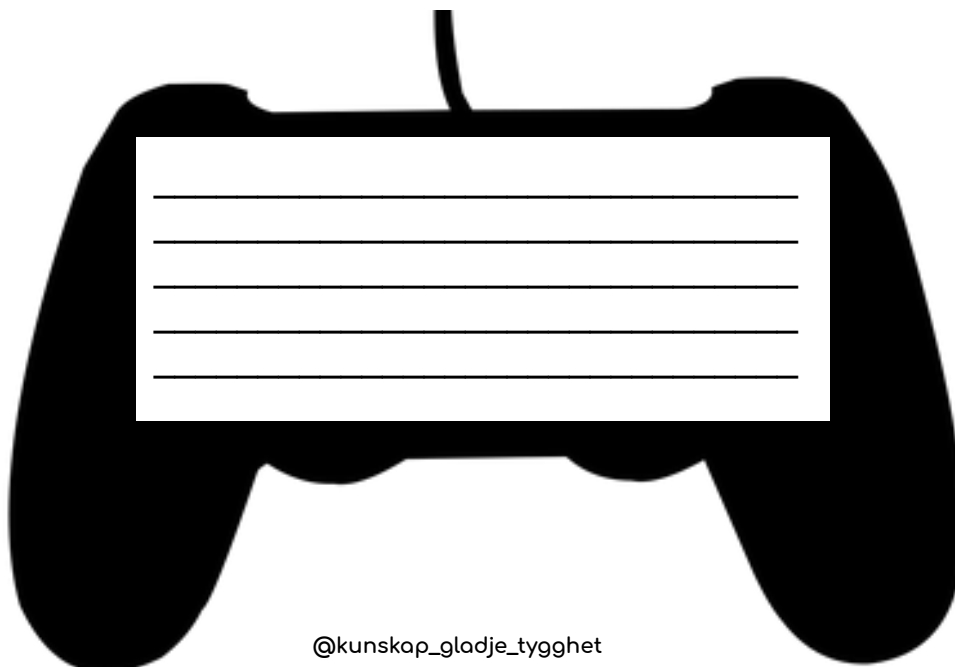
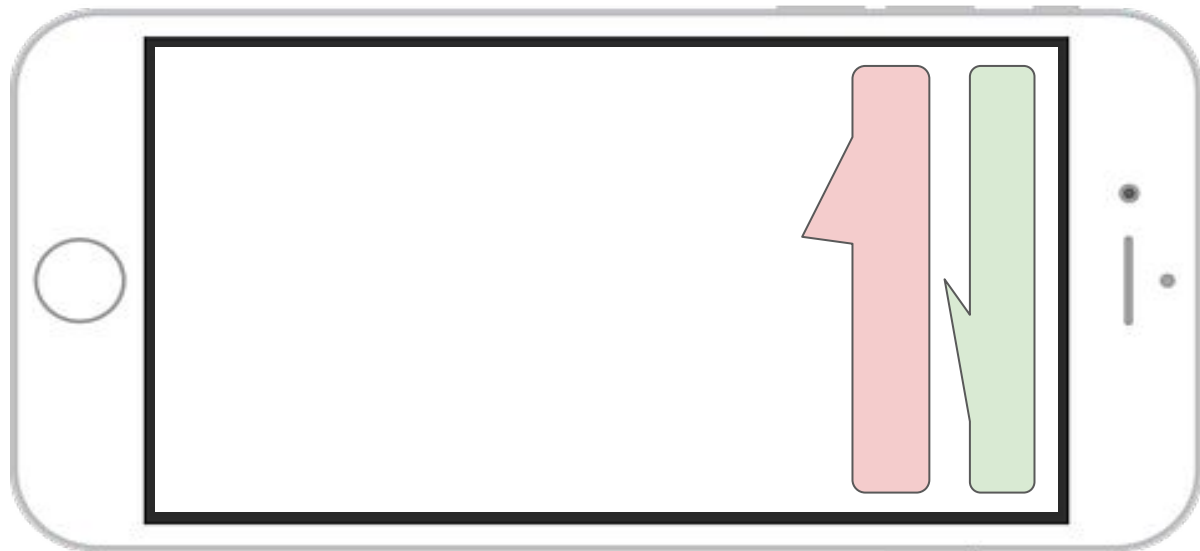

- Vad gör Nollans mamma?
- Hur känner sig Nollan?

Dessa kan man använda som ett komplement till vissa kapitel. Låt eleverna skriva för hand eller på dator/lärplatta. De kan också turas om att skriva, "chatta" på låtsas och sedan läsa upp de olika chattarna för varandra.

Ett förslag är att samtala om skillnaden på sms-/chattspråk och skriftspråk. Ni kan även samtala om olika förkortningar i skriftspråk och de som kan finnas när man chattar.

Förslag: Klistra in dem i en tankebok eller liknande och låt även eleverna färglägga sina "mobiler".

Lektionstips 1

Låt eleverna göra fejkbilder genom att exempelvis manipulera tidningsreklam analogt eller manipulera bilder digitalt.

Visa bilder som du manipulerat och bilder inte manipulerat. Visa Exempelvis en bild där du lagt till en haj i en badbild osv. Låt eleverna gissa vilka som är "sanna eller falska".

Tips på redigeringsappar/sidor att använda sig av, som jag fått av kollegor:

clips, Photoshop express, pixlr.com

Här finns ett exempel på en manipulerad bild...

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/J1ldm4/arets-naturfotograf-fuskade-med-bilderna>

Hos @mitt_digiloga_klassrum kan du hitta mer om hur man kan prata källkritik utifrån bilder:

<https://drive.google.com/file/d/1ZKsvziAsKc8imkfYglyUWC6RW1eL-4NK/view?usp=drivesdk>

Ni kan också göra fake tidningsrubriker med appen *the headlines* eller arbeta med Green screen.

Lektionstips 2

Gör collage, i mindre grupper, om hur man är en schysst kompis på nätet. Vad gör man? Vad säger man? Låt grupperna visa upp vad de gjort för varandra.

Lektionstips 3

Gör arbetsbladet med bra och dåliga hemligheter

Lektionstips 4

Dela in eleverna i mindre grupper, låt dem komma på och spela upp små scener för varandra som handlar om utsatthet på nätet.

Lektionstips 5

Gör fyra-hörn-övningen och ordflätan

Lektionstips 6

Använd bladet med reflektionsfrågor, gör en bokrecension och låt alla färglägga målarbilden av Nollan

Bra och dåliga hemligheter 3

Ibland kan det vara svårt att berätta om man varit med om något jobbigt eller om någon sagt att man inte får berätta om något som har hänt. Det kan kännas som man skvallrar eller avslöjar hemliga saker. Men vad är då en bra hemlighet som är okej att vara tyst om och vad kan vara en dålig hemlighet att inte berätta om?

En bra hemlighet är något som gör dig och andra glada. En dålig hemlighet är något som får dig att må dåligt, får dig att bli rädd eller ledsen eller bara konstig inuti kroppen, oftast magen. Dåliga hemligheter får/ska man alltid berätta om!!! Sätt ett X i rutan för det du tycker är en bra eller dålig hemlighet.

--	--

Du har sagt något dumt till någon på nätet och har dåligt samvete.

--	--

Din klasskompis har chattat med en okänd person.

--	--

Din familj planerar att överraska mormor med ett besök.

--	--

Du har blivit fotad mot din vilja.

--	--

En vuxen har tagit dig på ett privat ställe och du känner skam.

--	--

Någon säger att de har bilder på dig som de tänker sprida.

--	--

Du ska få en häst men får inte berätta det för någon än.

--	--

Du har fått konstiga chattmeddelanden från någon okänd person på nätet.

--	--

Du har råkat ha sönder en tallrik hemma.

Fyra-hörn-övning

Eleverna får fyra valmöjligheter. Låt hörnen ha nummer 1, 2, 3 och 4. Hörn 4 är alltid *eget alternativ eller pass*. Låt alla prata någon minut om varför de valt just det hörnet de valt. Man får säga pass när man blir ombedd att förklara sitt val av hörn. Man får byta hörn och ändra sig när man hör hur andra tänkt.

En lättare "kom-igång-fråga":

När du äter godis så äter du helst:

1. lakrits
2. choklad
3. chips
4. eget alternativ eller pass

Du råkar ut för en taskig kommentar på nätet av en kompis och då:

1. blir du ledsen men säger inget till någon.
2. går du direkt till en vuxen.
3. säger du ifrån till din kompis när ni ses nästa gång ni ses.
4. eget alternativ eller pass

När jag vill prata om något viktigt så väljer jag att prata med:

1. någon i min familj
2. någon vuxen i skolan
3. en kompis
4. eget alternativ eller pass

Om en kompis ber dig hålla en hemlighet som inte känns bra skulle du:

1. håller hemligheten för dig själv
2. prata med en vuxen
3. be din kompis att berätta för någon
4. eget alternativ eller pass

Hitta på fler egna exempel som passar din elevgrupp...

Att reflektera över när boken är utläst

Svara med hela meningar och motivera ditt svar.

Vad tycker du är bra med nätet?

Vad tycker du är mindre bra med nätet?

Vilka spel tycker du är roligast?

Har du råkat ut för något jobbigt när du har spelat? Vad i så fall?

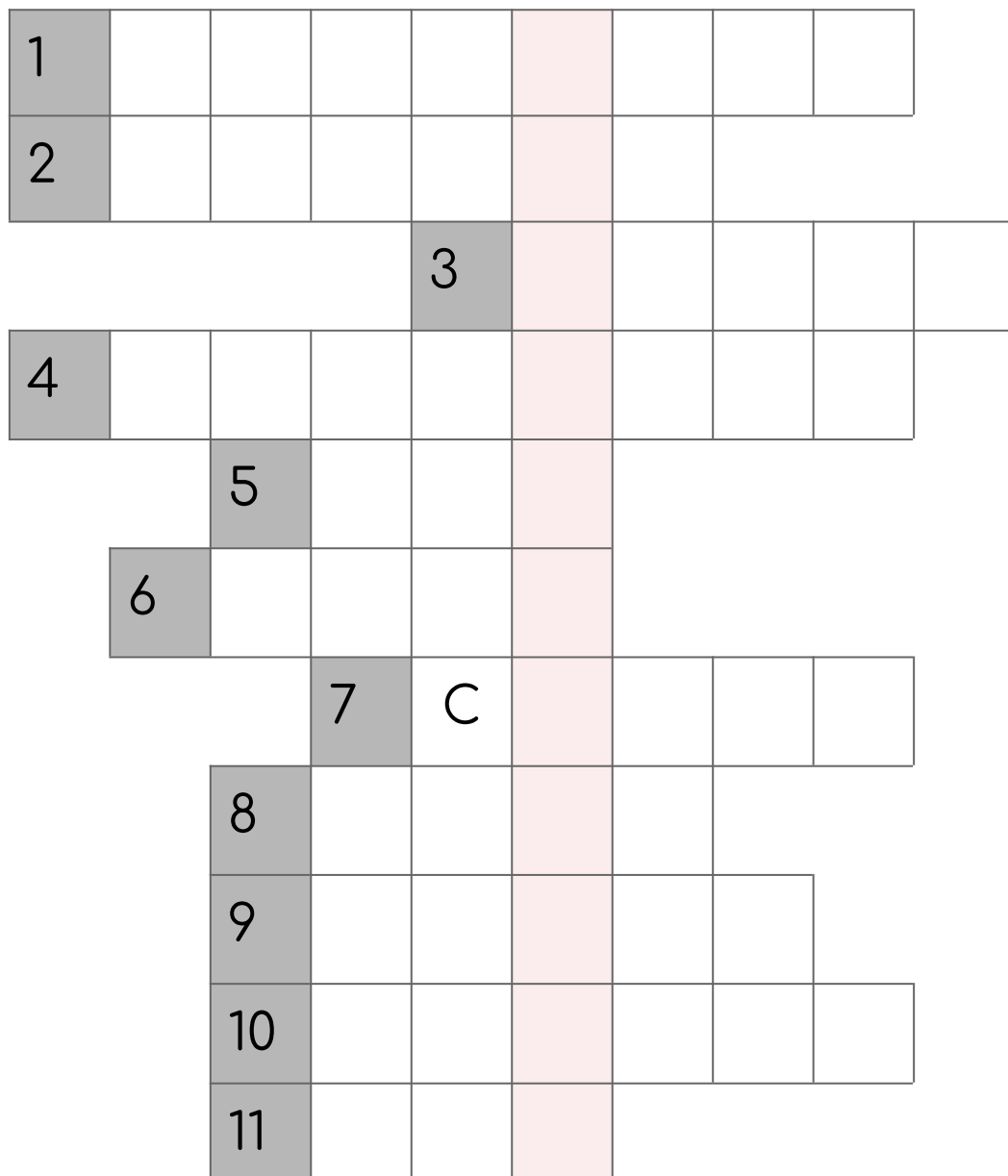
Har du fått kontakt med någon okänd?

Har du sagt eller skrivit något som inte kändes bra efteråt? Vad kan man göra då i så fall?

Ordfläta

Läs alla ledtrådar till ordflätan och skriv svaren vågrätt. Det "rosa ordet skrivs längst ner. Läs meningen som blir för en kompis.

1. Här bor Nollan
2. Detta hotar "Mystjejen" att sprida
3. Han luktar rakvatten och har stora muskler
4. Författare till boken är ...
5. Han jobbar på Nollans fritids
6. Spelar eleverna på skolgården i kapitel 1
7. I en sån kan man man skriva med varandra
8. Zombiecrafter är ett ...
9. Slang för internet
10. Detta heter Nollan egentligen
11. Är Nollan i Alex

Man ska inte hålla tyst om dåliga _____ .

Bokrecension

Titel: _____

Författare: _____

Illustratör: _____

Boken handlar om _____

Vad kände du när du läste boken? _____

Vad har du lärt dig? _____

Rita en bild:

Boken får ____ smileys:

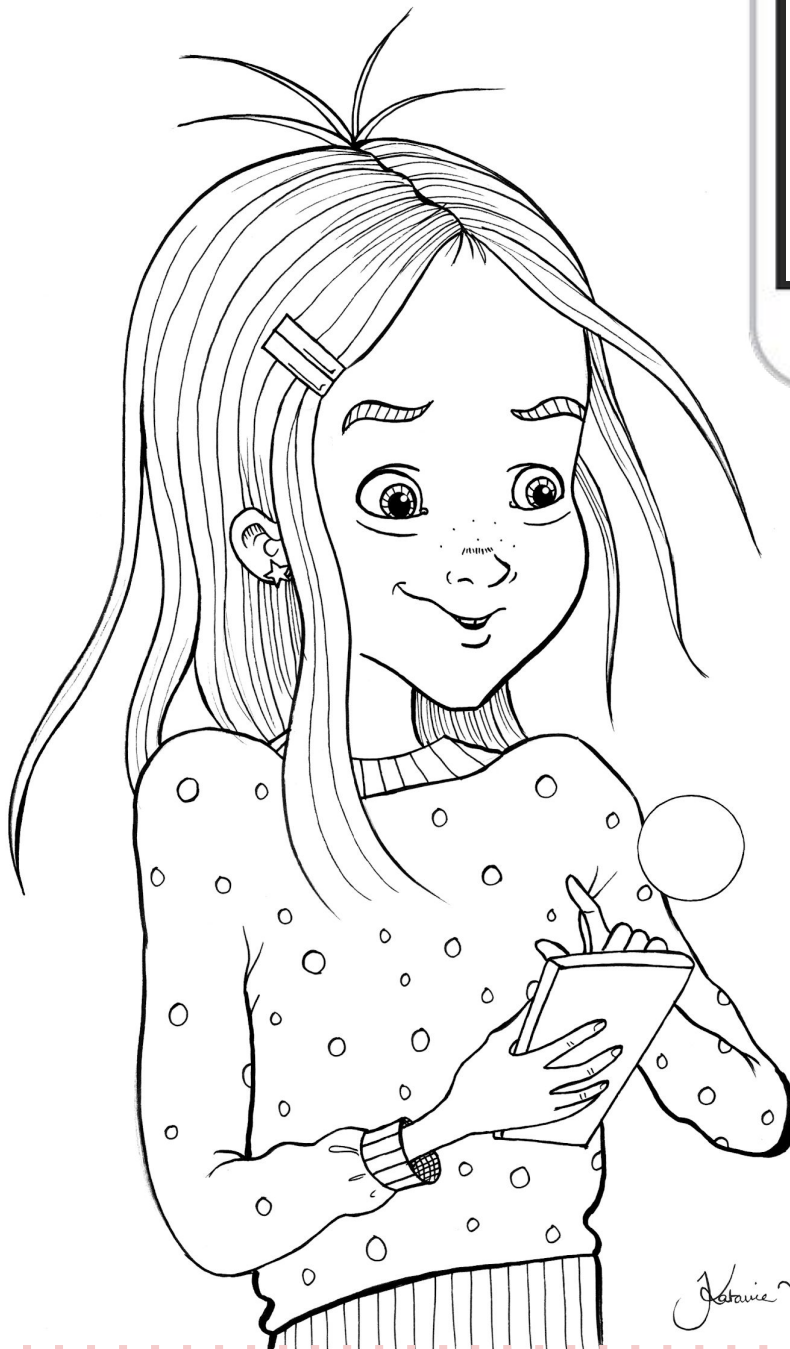
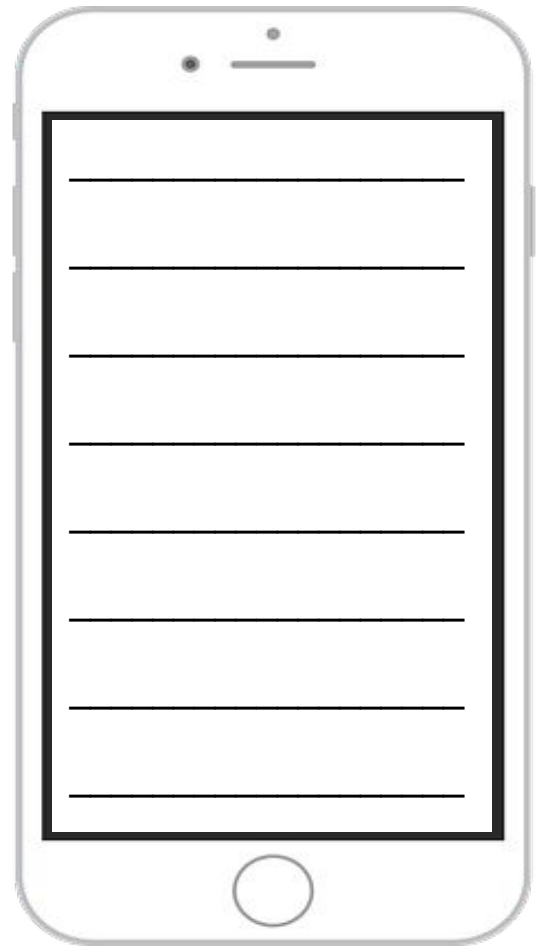
Färglägg

Emma

@kunskap_gladje_trygghet

Färglägg bilden, rita emojis som flödar ut från mobilen. Kanske skriver Noelia något till Alex... vad?

Julianne Vinkrafors